

МАМАКАЄВ Арбі Шамсуддинович (Мамакаев Аьрби Шамсуддин-клант; 02. 12. 1918, аул Нижній Наур, нині с. Надтеречне, Чечня, РФ — 24. 08. 1958, с. Мескети, Чечня, РФ) — чеченський письменник, перекладач. Член СП СРСР (1938). Від 7-ми р. виховувався у дит. будинку. Закін. робітн. факультет (1936). Від 1938 навч. на Вищих курсах драматургів (Москва), одночасно працював диктором чечено-інгус. радіокомітету. Від 1940 — відп. секр. СП Чечено-Інгус. АРСР. М. — один із засн. вайнас. літ.-ри. Почав писати 1930 до грознен. г. «Ленинан некъ» («Ленінський шлях»), перший вірш «Рабфак» опублікував 1934. Автор поет. зб. «Волны Терека» (Грозный, 1940), поем «Аслага и Селихат» та «В чеченских горах», п'єс «Гнев» і «Разведка», поставлених на сцені Чечено-Інгус. драм. театру, повісті «В родной аул» тощо. Оспівував природу рідного краю (його називали чечен. Єсеніним), порушував у своїй творчості проблеми нац. життя, намагаючись по-своєму осмислити діалектику змін життя земляків при рад. владі. Заглиблювався в істор. минуле чеченців. Чимало віршів М., насичених фольклор. мотивами, стали нар. піснями. Як перекладач першим познайомив чеченців із

творчістю М. Лермонтова, К. Хетагурова, С. Маршака, Т. Шевченка («Катерина», «Мар'яна-черниця», «Княжна», уривки з поеми «Гайдамаки» вміщені у вид. «Кобзар» чечен. мовою, 1939). Присвятив укр. поетові вірш «К Шевченку» (опубл. у зб. «Поэты Чечено-Ингушетии», 1939), українською мовою його надрук. під назвою «Невмирущий» у перекл. С. Наливайка («Літературна Україна», 1964, 27 травня). 1941 заарешт. за звинуваченням у контррев. діяльності, однак через півроку звільнений. 1943 по чечено-інгус. радіо передане помилк. повідомлення про винесений йому смерт. вирок. 1944 за осудження депортації народів Пн. Кавказу засланий у м. Магадан (РФ). На засланні літ. творчістю не займався. 1956 возз'єднався із сім'єю у Казахстані, де почав працювати в чечен. г. «Знамя труда» (Алма-Ата). Реабіліт. 1957, повернувся на батьківщину, був літ. консультантом СП Чечено-Інгусетії. Деякий час М. утримували у психіатр. лікарні. Помер у будинку свого друга письменника А. Айдамірова. 1989 у рідному селі відкрито Літ.-мемор. музей М., 2008 встановлено пам'ятник.

Основні твори

В горах Чечни: Поэма. Грозный, 1977; Чеченские горы: [Избранное: стихи, проза]. Москва, 2008; «Кавказ, я был твоим...»: [Поэзия, проза]. Грозный, 2014.

Рекомендована література

1. Чентиева М. Творчество А. Ш. Мамакаева // Изв. Чечено-Ингуш. НИИ истории, языка и лит.-ры. Литературоведение. Грозный, 1962. Т. 3, вып. 3;
2. Айдаев Ю. А. Чечено-Ингушская советская драматургия (1920–1940 гг.). Грозный, 1975;
3. Джамбекова Т. Б., Исмаилова М. В. Своеобразие художественного мира ранней лирики Арби Мамакаева // Гуманитар. исследования. 2015. № 1.

В. К. Чумаченко

Бібліографічний опис:

Мамакаєв Арбі Шамсуддинович / В. К. Чумаченко // *Енциклопедія Сучасної України* [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2018. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-63293>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).